

Трихліб Володимир Іванович¹, Грушкевич Валентина
Володимирівна², Сморгунова Вікторія Федорівна²,
Рихальська Катерина Сергіївна², Марущенко Катерина
Юріївна², Павловська Мар'яна Олександрівна³, Мусієнко Тетяна
Іванівна³, Музика Ганна Андріївна³, Майданюк Володимир
Павлович³, Герасимчук Крістіна Русланівна¹

ПАРЕНТЕРАЛЬНІ ВІРУСНІ ГЕПАТИТИ У ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ

- ¹Українська військово-медична академія, м. Київ, Україна,
²Національний військово-медичний клінічний центр «Головний
військовий клінічний госпіталь», м. Київ, Україна,
³Центральний військово-медичний клінічний центр Південного
Регіону, м. Одеса, Україна

*Trykhlіb Volodymyr Ivanovich¹, Hrushkevych Valentyna
Volodymyrivna², Smorhunova Viktoriia Fedorivna², Rykhalska
Kateryna Sergiivna², Marushchenko Kateryna Yuriiivna², Pavlovska
Mariiana Olexandrivna³, Musiienko Tetyana Ivanivna³, Muzyka
Hanna Andriivna³, Maidaniuk Volodymyr Pavlovich³, Gerasimchuk
Kristina Ruslanivna¹*

PARENTERAL VIRAL HEPATITIS IN MILITARIES

- ¹Ukrainian Military-Medical Academy, Kyiv, Ukraine,
²National Military Medical Clinical Center 'Main Military Clinical
Hospital', Kyiv, Ukraine,
³Main Military Medical Clinical Center of the Southern Region,
Odesa, Ukraine

E-mail: tryhleb_2005@voliacable.com; Trykhlіb V. I.

Актуальність. Парентеральні вірусні гепатити залишаються актуальними і на сьогодні, не дивлячись на успіхи у заходах профілактики. Гепатити актуальні і для військовослужбовців багатьох армій у світі. За даними Dalius Petarausks із співавт., 2007 р., поширеність HBV-інфекції серед солдат у країнах

НАТО наступна: у Збройних силах США 0,3 % солдат є носіями HBsAg, у Греції – 1,1 %, Італії – 0,7%, Іспанії – 0,48 %. За даними літератури, захворюваність на HBV-інфекцію вище в арміях, де немає жодної вакцинації. Підвищення рівня ALT було виявлено у 11 % військовослужбовців з литовської армії, а поширеність серед них маркерів вірусного гепатиту «В» була близько 2 % і схожа з литовським населенням. Найбільша кількість інфікованих з наявністю HBsAg була виявлена серед військовослужбовців з морської піхоти – 4,7 %. У литовській армії вищий рівень інфікування серед військовослужбовців з низьким рівнем освіти, серед тих, хто вживав парентеральні наркотичні препарати. Автори з урахуванням того, що виявлялась активна HBV-інфекція без симптомів, зробили висновок про необхідність обстеження призовників для виявлення носіїв з HBsAg і захворювання HBV із субклінічним перебігом. За даними Гураля А.Л., носіїв маркерів вірусного гепатиту «В» з числа військовослужбовців в Україні: HBsAg – 1,3 %, anti-HBcorAg – 10,0 %. У носіїв-маркерів гепатитів, в тому числі і хронічних гепатитів, реєструються різноманітні відхилення біохімічних показників крові (прояви цитолітичного синдрому), вірусного навантаження. Відомо, що на активізацію хронічного процесу впливають різноманітні фактори, в тому числі перенесені різноманітні інфекційні захворювання, фізичне навантаження та ін.

Шляхи інфікування на парентеральні гепатити у військовослужбовців наступні: під час хірургічних операцій, гемодіалізу, переливання крові, стоматологічних процедур, вживання ін'єкційних наркотичних засобів, при нанесенні татуювання, пірсингу, манікюру, педикюру, статевим шляхом, при обміні предметами особистої гігієни. Також інфікування військовослужбовців, рятівників відбувається при зборі тіл загиблих, окремих їх частин тіла при військових конфліктах, при різноманітних надзвичайних ситуаціях.

Мета роботи. Встановити частоту виявлення маркерів парентеральних вірусних гепатитів та прояви цитолітичного синдрому у мобілізованих військовослужбовців під час АТО.

Матеріали та методи. Проведено аналіз результатів обстеження на маркери вірусних гепатитів 4011 поранених та хворих військовослужбовців із зони АТО при їх надходженні на лікування у Центральний військово-медичний клінічний центр Південного регіону та аналіз історій хвороб хворих пацієнтів з хронічним вірусним гепатитом, які лікувались у цьому центрі, а також і в Національному військово-медичному клінічному центрі «ГВКГ».

Результати дослідження. В інфекційних відділеннях госпіталів за 2014-2015 роки було обстежено та проліковано з приводу хронічних вірусних гепатитів у 1,5-2 рази більше, ніж в попередні роки (2012-2013 рр). Також у 2-3 рази було більше обстежено хворих з числа мобілізованих військовослужбовців з хронічними гепатитами невстановленої етіології. Нами з метою встановлення відсотку інфікованих на парентеральні вірусні гепатити серед мобілізованих військовослужбовців за допомогою імуноферментного аналізу та імунохроматографічного методу у 2015 році було проведено обстеження 4011 поранених та хворих військовослужбовців, які надійшли на лікування в Центральний військово-медичний клінічний центр Південного регіону. З цієї кількості обстежених було отримано позитивні результати HBsAg у 93 (2,32 %) осіб та анти-HCV у 300 (7,5 %) осіб. З цієї кількості у інфекційному відділенні було обстежено та проліковано 16 військовослужбовців строкової служби, офіцерів, прапорщиків, військовослужбовців за контрактом, з них 9 HBsAg позитивних та 7 анти-HCV позитивних. У жодного з цих хворих не було ознак гострого вірусного гепатиту. Інші хворі з виявленими маркерами вірусних гепатитів були проконсультовані, деяким з них винесено експертне рішення.

Для порівняння взяті попередні дані, які були отримані в мирний час при обстеженні військовослужбовців. Так, при обстеженні у 2003-2005 роках HBsAg був виявлений у донорів-військовослужбовців з частотою від 2,1 до 3 %, при обстеженні за клінічними показаннями цей антиген був виявлений у 3,4 – 6,3 % хворих військовослужбовців, у інших осіб, які проходили обстеження у військових госпіталях, HBsAg був виявлений у 1,5 - 3,4 %. Маркери вірусного гепатиту С (анти-HCV) були виявлені у 2,6 – 4,5 % донорів-військовослужбовців, при обстеженні за клінічними показниками у військовослужбовців анти-HCV були виявлені у 12-12,7 % осіб. У інших категорій осіб анти-HCV були виявлені у 2,8 – 4,7 %.

Висновки. Збільшення кількості обстежених та пролікованих хворих за останній рік не було пов'язане із інфікуванням під час АТО, а було пов'язане із призовом необстежених на парентеральні гепатити мобілізованих військовослужбовців. Виявлена кількість осіб із маркерами вірусних гепатитів відображає ситуацію серед населення України. При плануванні медичного забезпечення військовослужбовців слід враховувати прошарок інфікованих на ряд інфекційних захворювань серед окремих груп населення.